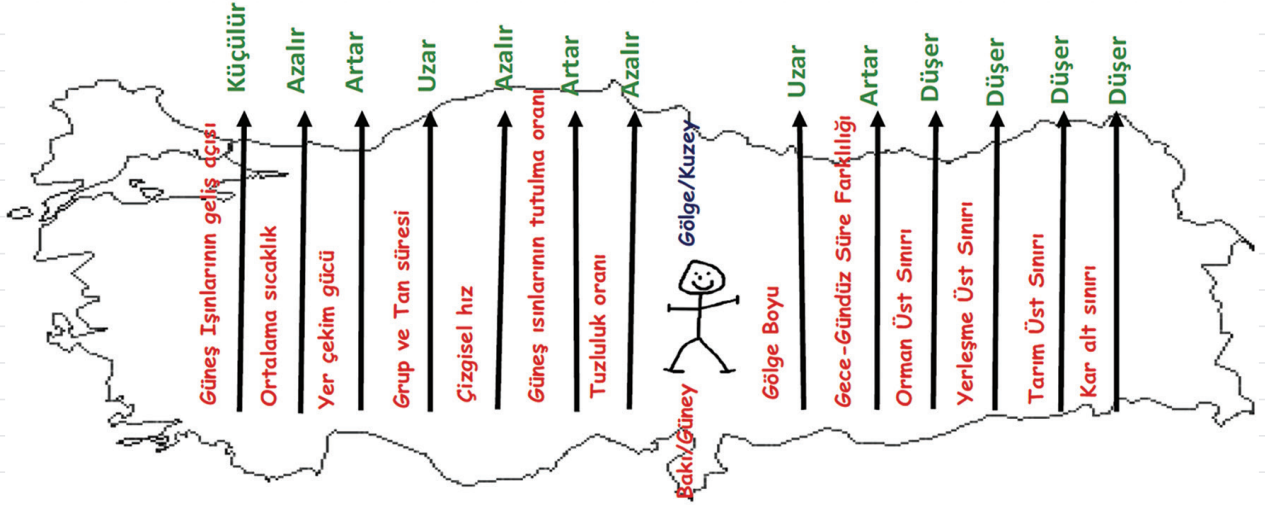


2023 - 2024  
GYGK  
COĞRAFYA TEKRAR



## COĞRAFYA: ALTIN KURALLAR

- ↳ Sadece / Yalnızca
- ↳ Tamamı-hepsi-bütünü-tümü
- ↳ Soru kökü: Daha az / Daha fazla
- ↳ Doğru bilinen yanlışlar



A B C D

AYNI BOYLAM ÜZERİNDE GÜNEŞ !!

1. Aşağıdakilerin hangisinde 21 Haziran'da belirtilen doğrultuda hareket edildiğinde hem gündüz süresi uzar hem de yerel saat daha geri olur?
- İzmir'den Van'a
  - Sinop'tan Muğla'ya
  - Adana'dan Edirne'ye
  - Antalya'dan Ardahan'a
  - Samsun'dan Adıyaman'a

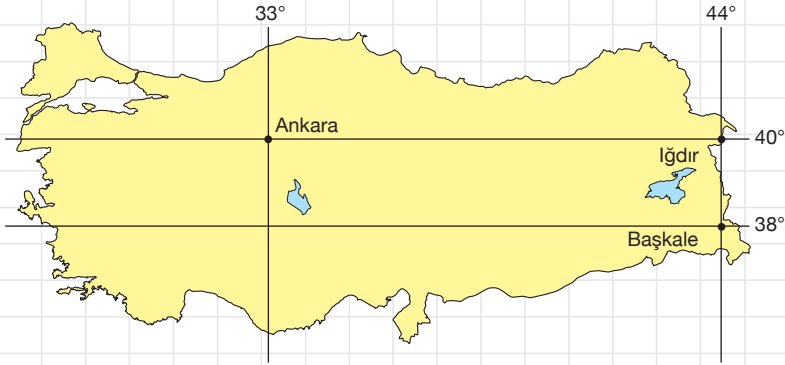


2. Türkiye kışın genellikle kuzey sektörlü soğuk ve nemli hava kütlelerinin, yazın ise güney sektörlü sıcak ve kuru hava kütlelerinin etkisinde kalır.

**Bu durum Türkiye'nin başlıca hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?**

- A) Orta kesimlerinde geniş düzlüklerin bulunmasından  
 B) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasından  
 C) Kuzeyinde ve güneyinde yüksek dağ sıralarının bulunmasından  
 D) Ortalama yükseltisinin fazla olmasından  
 E) Mutlak konumundan

3.



Yukarıdaki haritada Ankara, Iğdır ve Başkale'nin coğrafi koordinatları verilmiştir.

**Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?**

- A) 21 Aralık'ta Başkale'de gündüz süresi Ankara'dan uzundur.  
 B) 21 Haziran'da Iğdır'da Başkale'den daha uzun gündüz yaşanır.  
 C) Verilen kentlerin hepsinde 23 Eylül'de güneş doğduktan 12 saat sonra batar.  
 D) En uzun günle en kısa gün arasındaki farkın en fazla olduğu yer Başkale'dir.  
 E) Iğdır'ın yerel saati Ankara'ninkinden daha ileridir.

4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı bir göstergesi olamaz?**

- A) Akdeniz Bölgesi'ndeki akarsuların kuzeyden güneye doğru akması  
 B) Karadeniz Bölgesi'nde, aralık ayında, gündüz süresinin İç Anadolu Bölgesi'nden daha kısa olması  
 C) Marmara Bölgesi'nin yıl boyunca güneş ışınlarını Ege Bölgesi'nden daha eğik alması  
 D) Toros Dağları'nın güneye bakan yamaçlarının kuzey yamaçlarından daha sıcak olması  
 E) Coğrafi bölgelerin tümünde kuzey sektörlü rüzgârların sıcaklığı düşürmesi

## TARİH GENEL TEKRAR SORULARI

1. Türk kelimesi tarihin çeşitli dönemlerinde farklı anlamlar taşımıştır.

**Kaşgarlı Mahmut "Divan-ı Lügat-ı Türk" adlı eserinde Türk adının anlamını aşağıdakilerden hangisiyle ifade etmiştir?**

- A) Türemek  
B) Devlete bağlı halk  
C) Törelî, nizam sahibi  
D) Güç, kuvvet  
E) Olgunluk Çağı

**Türk Adının Anlamı**

- ✓ Armin Vambery – Türemek  
✓ Gerhard Doerfer – Devlete bağlı halk  
✓ Ziya Gökalp – Törelî, nizam sahibi  
✓ Uygur metinleri – Güç, kuvvet  
✓ Çin kaynakları – Miğfer

2. Aşağıdakilerden hangisi, Orta Asya'da Türklere ait en eski kültür merkezidir?

- A) Afanesyevo      B) Andronova      C) Tagar  
D) Anav              E) Karasuk

**Orta Asya Kültür Merkezleri**

- ✓ Orta Asya'nın en eski kültür merkezi  
✓ Türklerin en eski kültür merkezi  
✓ Orta Asya'da en gelişmiş kültür merkezi

**İskitler**

- ✓ Atlı göçebe ilk Türk topluluğudur.  
✓ "Bozkırın Kuyumcuları" olarak bilinir.  
✓ Tomris bilinen ilk kadın hükümdarıdır.

3. Asya Hun Devleti'nde Türk boylarını ilk kez bir bayrak altında toplayan, ilk disiplinli Türk ordusunu kuran ve devleti en geniş sınırlarına ulaştıran hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sulu Kağan      B) Attıla              C) Mete Han  
D) Bögü Kağan      E) Mukan Kağan

- ✓ Emevilerin Maveraünnehir Bölgesi'ne egemen olmasının engellenmesi  
✓ "Tanrı'nın Kamçısı" ve "Cesur kavimlerin efendisi" unvanlarına sahip olması  
✓ Uygurların Maniheizm dinini benimsemesi  
✓ I. Köktürk Devleti'nin en parlak dönemini yaşaması

**ASYA HUN DEVLETİ**

- ✓ Bilinen ilk hükümdarı: Teoman  
✓ En parlak dönem: Mete Han

**I. KÖKTÜRK DEVLETİ**

- ✓ Kurucu: Bumin Kağan  
✓ En parlak dönem: Mukan Kağan

**II. KÖKTÜRK DEVLETİ**

- ✓ Kurucu: Kutluk Kağan  
✓ En parlak dönem: Bilge Kağan

**UYGURLAR**

- ✓ Kurucu: Kutluk Bilge Kül Kağan  
✓ En parlak dönem: Moyen-Çur  
✓ Maniheizm dini: Bögü Kağan

4. Asya'daki hâkimiyetlerine Köktürklerin son vermesi sonucunda Avrupa'da Bayan Han öncülüğünde kurulan ve İstanbul'u kuşatan ilk Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karluklar  
B) İtil-Volga Bulgarları  
C) Akhunlar (Eftalitler)  
D) Asya Hunları  
E) Avarlar

- ✓ Almış Han Dönemi'nde İslamiyet'i benimseme  
✓ Toprakları, I. Köktürk ve Sasaniler arasında paylaşılma  
✓ İlk teşkilatlı Türk devleti olma  
✓ İslamiyet'i benimseyen ilk Türk topluluğu olma



5. Hz. Osman zamanında İslam ordularını Kafkasya'da durduran ve Museviliği benimseyen Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avar B) Kırgız C) Macar  
D) Kıpçak E) Hazar

- ✓ Slavları devlet teşkilatlanmasında etkileme
- ✓ Türkoloji Enstitüsü açma
- ✓ Codex Cumanicus isimli bir sözlük oluşturma
- ✓ Yenisey Yazıtları ve Manas Destanı'na sahip olma

6. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde ülke hükümdar ailesinin ortak malı olarak kabul edilmiş, aile üyesi tüm erkeklerle hükümdar olma hakkı tanınmıştır.

**Bu uygulamanın aşağıdaki durumlardan hangisine neden olduğu savunulamaz?**

- A) Taht kavgalarının yaşanması  
B) Devletin kısa sürede parçalanması  
C) Saltanat ve hanedan anlayışının ortaya çıkması  
D) Hanedan ailesinin saygınlığının yüksek olması  
E) Veraset hayatındaki belirsizliğin sona ermesi

7. Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet öncesinde hükümdarların kullandığı unvanlardan biri değildir?

- A) Ay Tengri B) İdikut C) Hakan  
D) Sultan E) Kağan

- ✓ **Hükümdarlık Unvanları:** Han, Hakan, Kağan, İdikut, İlteber, İlteriş, Ay Tengri, Kül Erkin, Yabgu, Tanhu, Şanyü

8. Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet öncesinde kullanılan hükümdarlık sembollerinden değildir?

- A) Otağ B) Menşür C) Kamçı  
D) Nevbet E) Örgin

- ✓ **Hükümdarlık Sembolleri:** Örgin (Taht), Nevbet (Davul), Otağ (Çadır), Tuğ (Şancak), Yarlığ (Ferman), Kılıç, Kemer (Kur), Kamçı (Berge), Yay, Kotuz (Sorguç)

9. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde ülke sorunlarının görüşüldüğü meclislere;

- I. toy,  
II. kurultay,  
III. kengeş

**unsurlarından hangileri örnek verilebilir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II  
D) II ve III E) I, II ve III

**Diğer Türk Devletlerinde Kurul ve Meclisler**

- ✓ Avrupa Hunları → Seçkinler Meclisi
- ✓ Tabgaç Devleti → Nazırlar Meclisi
- ✓ Hazar Hakanlığı → İhtiyarlar Meclisi
- ✓ Peçenekler → Komenton
- ✓ Tuna Bulgar Devleti → Millet Meclisi

10. İslamiyet öncesi Türk devletlerindeki sosyal yapıyla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) İl – Devlet  
B) Budun – Millet  
C) Bod – Boy  
D) Urug – Sülale  
E) Oguş – Halk

11. Aşağıdakilerden hangisi, “kurultay”ın özelliklerinden değildir?

- A) Kağan başkanlığında toplanması  
B) Ülke sorunlarının görüşülmesi  
C) Törenin oluşmasında etkili olması  
D) Üyeleri arasında din adamlarının yer alması  
E) Yüksek mahkeme özelliği taşıması

12. Aşağıdakilerden hangisi, İslamiyet'ten önce Türk devletlerinde ölen kişinin eşyalarıyla birlikte gömüldüğü mezara verilen addır?

- A) Şaman B) Kurgan C) Yuğ  
D) Balbal E) Tamu

İslamiyet öncesi Türk devletlerinde;

- ✓ Kişinin mummylanması
  - ✓ Uçmağ (cennet) – tamu (cehennem) kavramları
  - ✓ Ölen kişinin eşyalarıyla gömülmesi
  - ✓ Balbal dikilmesi
  - ✓ Oda şeklinde mezarlar yapılması
- ahiret inancının kanıtıdır.



2023 - 2024  
GYGK TÜRKEÇE  
TEKRAR



## TÜRKÇE GENEL TEKRAR

## SÖZCÜKTE VE SÖZCÜK ÖBEĞİNDE ANLAM

## Kalıplaşmamış Sözcük Öbekleri (Grupları)

Her sözcüğün bir anlamı olduğu gibi, sözcüklerin bir araya gelerek oluşturduğu sözcük öbeklerinin de kendine özgü anlamı vardır.

Örneğin, "ışık" sözcüğü "cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji" anlamındadır. "Tutmak" sözcüğü de "elde bulundurmak, ele almak" anlamındadır.

Biz bu iki sözcüğü "ışık tutmak" biçiminde bir sözcük öbeği hâline getirir ve "Şiirleriyle gençlere ışık tutuyor." dersek bu söz, "yol göstermek, aydınlatmak" anlamına gelir.

## Örnek

Okur için yazmıyorum. Evet, ama okura yazdığım da bir gerçek. Demem şu ki okur için yazmak başka şeydir, okura yazmak başka... Birinde özgürlük vardır. Öteki ise sizin elinizi kolunuzu bağlar, sizi bağımlı kılar. Ben böyle düşünüyorum.

**Bu parçadaki altı çizili cümleyle yazar aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?**

- A) Beğenilecek konuları işlediğini
- B) Kendi düşüncesini okurlara benimsetmeye çalıştığını
- C) Okurların beklentilerine göre değil, kendi istediği gibi yazdığını
- D) Toplumu ilgilendiren konulara değindiğini
- E) Belli bir kitleye seslenmek istediğini

## Örnek

Kişiliğimizin oluşup gelişmesinde okuduklarımızın büyük payı vardır. Her yazar, kişiliğimizin temelini ayrı bir taş koyar. Bu, edebiyatın temel işlevlerinden biridir.

**Bu parçadaki altı çizili cümleyle, yazarlara ilişkin olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Duyuş, davranış özelliklerimizi geliştirip zenginleştirdikleri
- B) Bizi yanlış düşüncelerden uzaklaştırdıkları
- C) Yaşama biçimimizi belirledikleri
- D) Bizi başka insanların dünyasına taşıdıkları
- E) Yaşamı sevme, ondaki güzellikleri görme gücümüzü pekiştirdikleri

## Örnek

Bazıları, hikâye kahramanını, yazarın kendisi sanır. Edebiyat içi oyunları, metinler arası göndermeleri, yazarın kurduğu alt metin ilişkilerini görmez. Oysa iyi bir okurun gözü, metnin altını kazar; diğerlerinin bakışlarıysa satırlar üzerinden kendi ezberlerinin boşluğuna akıp gider.

**Bu parçada geçen "metnin altını kazma" sözüyle, metne yönelik olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Örtülü anlamları bulmaya çalışma
- B) Başka metinlerle karşılaştırma
- C) Yazılanların gerçekliğini araştırma
- D) Ön yargılardan sıyrılarak okuma
- E) Kusurlu yönlerini ortaya koyma

## CÜMLEDE ANLAM

## Tahmin

- ➔ Bu topraklarda bir daha güneş doğmayabilir.
- ➔ Bu konuşmadan sonra düşünceleri belki değişmiştir.
- ➔ Bu saatte eve gitmiş olmalı.

## Nesnel Yargı

- ➔ Son on yılın en fazla izlenen filmi Fetih 1453'tür.
- ➔ Necip Fazıl Kısakürek, 25 Mayıs 1983'te İstanbul'da öldü.
- ➔ Türkiye'nin nüfusu her yıl %2 oranında artmaktadır.
- ➔ Bu romanda bir tatil kasabasında yaşanan olaylar anlatılıyor.

## Öznel Yargı

- ➔ Sembolizm, Cumhuriyet Dönemi'nde yetişen , önemli ve büyük şairler üzerinde etkili olmuştur.
- ➔ Son yirmi yıl, hikâyeciliğimizdeki olumlu gelişme bakımından edebiyatımızdaki en başarılı yıllardır.
- ➔ Halit Ziya gibi büyük bir romancının yarın okunacağını sanmıyorum.

## Çıkarım

- ➔ Yazar beş yılda sekiz kitap çıkardı, bu da onun üretici kişiliğini gösteriyor.
- ➔ Şair son eserinde sanatlı ve ağıdalı bir anlatım kullanmış ve 30.000 satmıştır, o hâlde sanatlı anlatım yapan şairler çok satmaktadır.



### Neden-Sonuç İlişkisi

- ➔ Elindeki işi bitiremediğinden bir hafta kadar yeni bir iş alamayacağını söyledi.
- ➔ Sınavda heyecanlandığı için bazı soruları yapamadı.
- ➔ Matbaanın bulunmasıyla okuma yazma oranı arttı.
- ➔ Hediye almadım diye bana darılmış.

### Amaç-Sonuç İlişkisi

Sonuç bildiren bir yargıyla o sonucun hangi amaçla yapıldığını anlatan bir başka yargıdan oluşan cümlelerdir. Bu ilişki **"-mek / -mak için, -mek / -mak üzere, -mek / -mak amacıyla, diye"** ilgeçleri ya da **"-e , -a"** ekiyle kurulur.

- ➔ Onunla bu durumu bütün ayrıntılarıyla değerlendirmek üzere bir araya geldik.
- ➔ Okula onu görmeye gittim.
- ➔ Biz, şimdi arasında nice mesafeler bulunan iki uçurumda birbirlerine seslerini duyurmak için didinen iki genciz.

Neden-sonuç cümleleriyle amaç-sonuç cümleleri birbirine benzer. Neden-sonuç cümlelerinde neden gerçekleşir ve bunun sonucu ortaya çıkar. Amaç-sonuç cümlelerinde ise sonuç bellidir ama güdülen amacın gerçekleşip gerçekleşmediği belirsizdir:

- ➔ Para kazanmak için yurt dışına gitti. (amaç-sonuç)
- ➔ Parasız kaldığı için yurt dışına gitti. (neden-sonuç)

### Koşula Bağlılık İlişkisi

Bir durumun, yargının oluşmasını, gerçekleşmesini, bir diğer yargı ile anlatılan koşulun olmasına bağlayan cümlelerdir. Bu ilişki genellikle **"-se / -sa"** dilek koşul kip ekiyle, **"ise"** ek-eylemiyle **zarf-fiil ekleriyle** (-dıkça , -dikçe) ya da bağlaçlarla sağlanır.

- ➔ Annem sana baktıkça gençlik yıllarını anımsadığını söylüyor.
- ➔ Sinemaya gideceksin ancak önce ödevlerini bitir.
- ➔ Buraya gelirse görüşebiliriz.

### Cümle Tamamlama

Her cümle kendi içinde bir anlam bütünlüğüne sahiptir. Cümle tamamlanırken cümlenin bu özelliğine dikkat edilir. Cümlede boş bırakılan yer ya da yerlerin önünde ve sonundaki sözcüklere, sözlere; seçeneklerden anlamca uyum sağlayacak olanlar bulunur.

### NOT

*Cümle tamamlama sorularında önce boşlukları olan cümleyi dikkatlice okuyalım. Onun anlamını sezmeye çalışalım. Sonra anlamın yüklü olduğu sözcük, söz ya da kavramların altını çizelim. Bunlar, boşlukların önünde ya da sonunda yer almış olabilir. Çıkardığımız anlamı, bulduğumuz anahtar sözcükleri seçeneklerde verilenlerle anlamca uygun biçimde ilişkilendirerek en uygun olanı bulduğumuzda doğru cevabı işaretleyelim. Böyle soruları çözerken boşlukların önünde ya da sonundaki sözcük, söz ya da kavramlar arasında anlamca ilişki kurma taktik ve yöntemini uygulayalım.*

### Örnek

Hemen her anne babanın, çocuk kanallarını yer yer bebek bakıcısı gibi ---- göz önüne aldığımızda çocukları televizyon izleme ---- uzaklaştırmanın zorluğu daha iyi anlaşılır.

**Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?**

- A) önemsediyini – bağımlılığından
- B) kullandığını – alışkanlığından
- C) bulduğunu – sorunundan
- D) düşündüğünü – amacından
- E) benimsediğini – eğiliminden

### Kesin Yargı

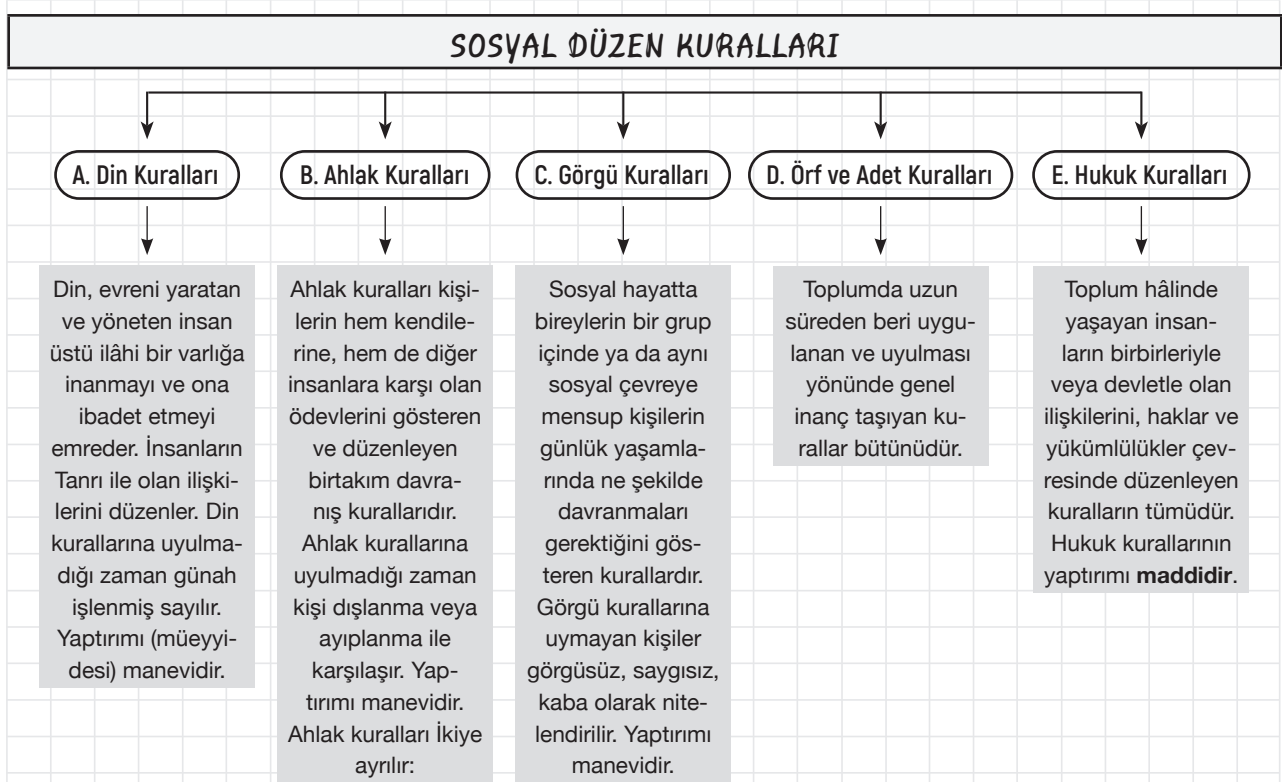
Böyle sorularda cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargıların bulunması istenir. Bu yüzden cümlenin dikkatlice okunması ve ipuçlarının bulunması gerekir. Özellikle başta verilen cümle ile seçenekteki yargıların birbiriyle anlamca örtüşen sözcük ya da sözlerini bulmak, bizi doğru cevaba götürür.





2023-2024  
GYGK  
VATANDAŐLIK TEKRAR





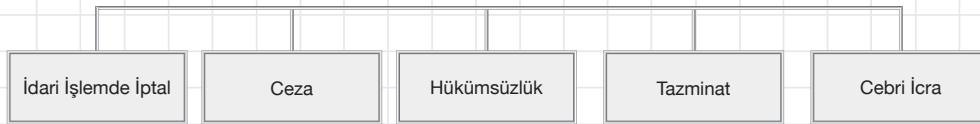
### Hukuk Kurallarının Amaçları

Hukuk, toplum yaşamını düzenleme, sosyal gereksinimleri karşılama ve adalet düşüncesini gerçekleştirme amaçlarına yönelmiştir.

**Bu amaçlar şöyle açıklanabilir:**

- ↳ Hukuk, toplumda barışı sağlar.
- ↳ Hukuk, toplumda güveni sağlar.
- ↳ Hukuk, toplumda özgürlük sağlar.
- ↳ Hukuk, toplumda düzeni sağlar.
- ↳ Hukuk, toplumda adaleti sağlar.
- ↳ Hukuk, toplumda eşitliği sağlar.

### Hukuk Kurallarının Yaptırımları



#### İdari İşlemlerde İptal

Kişiler, idarenin yaptığı işlemlerin hukuka aykırı olduğunu düşünüyorlarsa idari yargıda idari işlemin ortadan kaldırılmasını (idari işlemin iptali) talep edebilirler.

#### Ceza Yaptırımı

Ceza hukuku alanında yaptırımın adı "**ceza**"dır. **Kanunun** (T.C.K.) suç saydığı filleri işleyen kişilere **adli makamlarca** uygulanır. Kanun (TBMM çıkarır) dışında hiçbir hukuk kuralı ile suç ve ceza konulamaz. Buna evrensel bir hukuk ilkesi olarak "suçta ve cezada kanunilik ilkesi" denir. Yaptırım cezaları **hapis ve adli para cezaları** olarak iki ana gruba ayrılır.



## İşlemlerin Hükümsüzlüğü

Hükümsüzlük hukuki işlemlerdeki hukuka aykırılıklara ya da sakatlıklara bağlanan hukuki sonuçlardan biridir. Hükümsüzlük üçe ayrılır:

### Yokluk

Hukukun bir hukuki işlemin var olması için öngördüğü **kurucu unsurlarında** eksiklik söz konusu ise yokluk yaptırımından bahsedebiliriz. Bir hukuki işlemin hukuk hayatında var olması için gerekli olan bu kurucu unsurlardan bir ya da birkaçının olmaması hâlinde, o işlem hukuk hayatında hiç yapılmamış yani doğmamış sayılır.

### Butlan

Bir hukuki işlemin hukuk dünyasında var olup, ancak tarafların istediği sonuçları hukukun öngördüğü geçerlilik şartlarındaki eksiklik nedeniyle doğurmadığı duruma **butlan** adı verilir. Butlanda, yokluktan farklı olarak sözleşme doğmuştur çünkü sözleşmenin kurucu unsurları vardır.

**Mutlak butlan:** Hukuki işlem, kanunun aradığı kurucu unsurlara sahip olmakla birlikte, **kanunun emredici hükümlerine** aykırı (kamu düzenine, kişilik haklarına, genel ahlaka ve adaba aykırı) ise kesin hükümsüz olur.

**Nispi butlan:** Hukuki işlemin, kanunda aranan kurucu unsurlara sahip ve kanunun emredici hükümlerine de uygun olması ancak **işlemi yapan iradede geçici bir sakatlık olması** durumudur.

### Tek Taraflı Bağlamazlık

Bir hukuki işlemin geçerliliğinin **belirli bir kişi veya makamın onayına bağlı olduğu hâlde bu onay alınmadan yapılması** durumunda hukuki işlemin geçersiz sayılmasıdır.

### Cebri İcra

Cebri icra herhangi bir borç ya da yükümlülüğün borçlu veya yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmemesi durumunda devlet gücü aracılığıyla yerine getirilmesini sağlama amacı güden yaptırımdır.

### Tazminat

Hukuk kuralını ihlal etmek suretiyle bir kimsenin başkasına zarar vermesi hâlinde, verdiği zararı gidermesine tazminat denir.

## Hukukun Türleri

### Pozitif (Müspet-Yürürlükteki) Hukuk

Bir ülkede yürürlükte olan **yazılı** (anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi...) ve **yazısız** (örf ve adet hukuku) hukuk kurallarının tamamına denir. Pozitif hukuk yürürlükte olan yazılı ve yazısız bütün hukuk kurallarıdır.

### Mevzu Hukuk

Bir ülkede **yetkili makamlar tarafından** yapılan, yürürlükte olan hukuk kurallarının tümüne denir. Yetkili makamlar tarafından konulan yazılı kurallara **mevzuat** denir. Mevzu hukuk, yürürlükten kalkmış bulunan yazılı hukuk kurallarını kapsamadığı gibi, pozitif hukukun bir parçası olan ancak yazılı olmayan örf ve âdet hukukunu da kapsamaz.

### Tarihi Hukuk

Yürürlükte olmayan hukuka tarihî hukuk denir. Örneğin 1921 Anayasası veya Mecelle-i Ahkam-ı Adliye tarihî hukuktur.

### Tabii - Doğal Hukuk

Olan değil, olması gereken, ideal hukuk anlamına gelir. Belli bir yer ve zamanda uygulanmakta olan hukuk değil, toplumsal ihtiyaçlara, adalet ve hakkaniyete en uygun olduğu varsayılan evrensel hukuktur.

## Hukuk Kurallarının Çeşitleri

### Emredici Hukuk Kuralları

**Aksine işlem yapılması mümkün olmayan** hukuk kurallarıdır. Emredici hukuk kuralları, kamu düzenini, kişilik haklarını, genel ahlaki ve adabı korumak için konulmuş kurallardır.

### Tamamlayıcı Hukuk Kuralları

Emredici hukuk kurallarından farklı olarak tarafların var olan hükmün aksini kararlaştırabildikleri hukuk kurallarıdır.

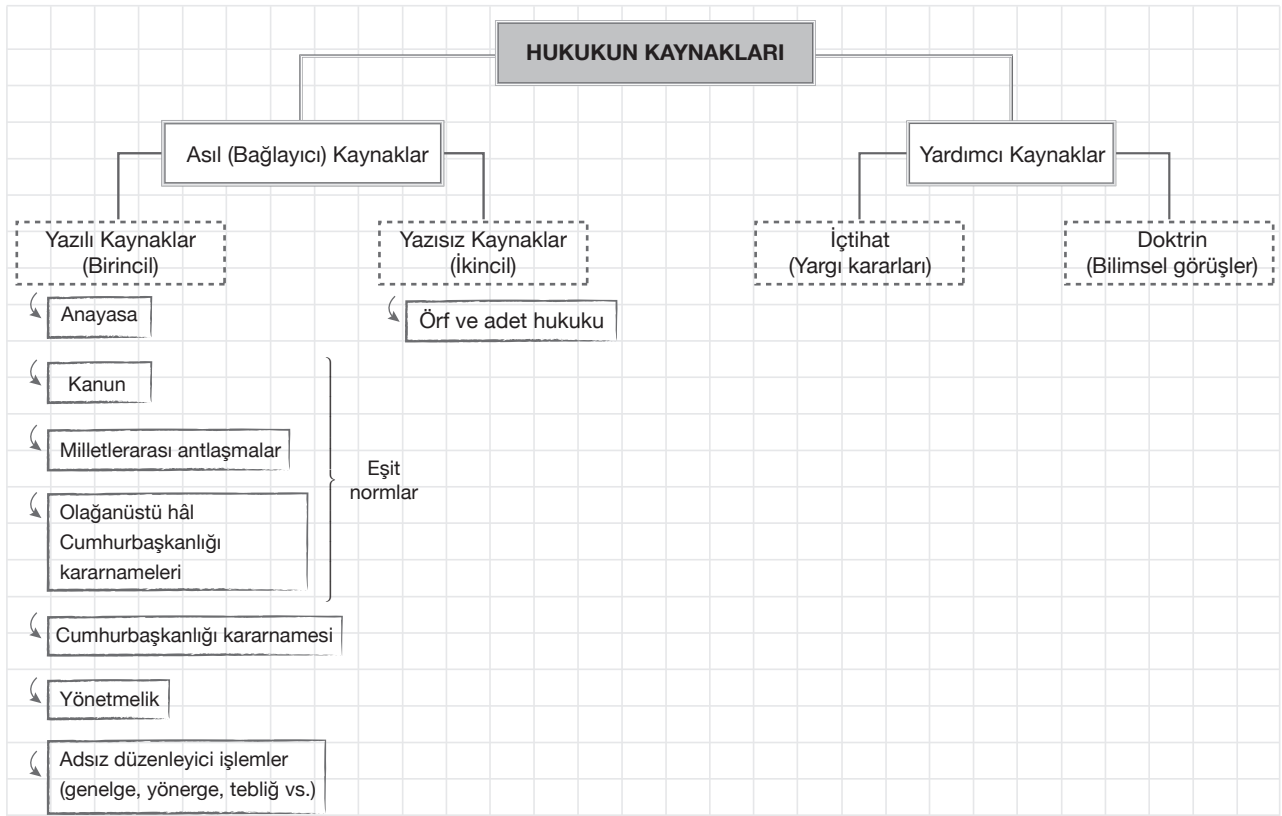
### Yorumlayıcı Hukuk Kuralları

Bir sözleşmede kullanılan ve birden fazla anlama gelen beyan ve eylemlerin ne anlama geldiğini açıklayan hukuk kurallarıdır.

### Tanımlayıcı Hukuk Kuralları

Bir hukuk kavramının ya da kurumun işlevini açıklayan kurallardır.





### HUKUKUN DALLARI

#### KAMU HUKUKU

- Anayasa Hukuku
- İdare Hukuku
- Vergi Hukuku
- Ceza Hukuku
- Yargılama Hukuku
  - Medeni Yargılama Hukuku
  - Ceza Yargılama Hukuku
  - İdari Yargılama Hukuku
- İcra ve İflas Hukuku
- Devletler Genel Hukuku

#### ÖZEL HUKUK

- Medeni Hukuk
  - Kişiler Hukuku
  - Aile Hukuku
  - Eşya Hukuku
  - Miras Hukuku
- Borçlar Hukuku
- Ticaret Hukuku
- Devletler Özel Hukuku

#### KARMA HUKUK

- İş Hukuku
- Fikir ve Sanat Eselleri Hukuku
- Hava Hukuku
- Toprak Hukuku
- Bankacılık Hukuku
- Çevre Hukuku



## Ceza Hukuku

Kanunun suç teşkil eden eylem ve davranışlarını, bu eylem ve davranışlarda bulunanlara uygulanacak cezaları düzenleyen hukuk dalıdır.

### Ceza Hukukuna Hâkim Olan İlkeler

#### Kanunilik İlkesi

##### Belirlilik ilkesi

Bu maddede, “Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz.” denilmektedir.

##### Aleyhe yasanın geçmişe uygulanmaması ilkesi

“İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz.”

##### Kıyas yasağı

TCK'nin 2. maddesinde “Suç ve ceza içeren hükümlerin uygulanmasında kıyas yapılamaz.” denilmektedir.

##### İdarenin düzenleyici işlemlerle suç oluşturma ve ceza verme yasağı

İdare düzenleyici işlem yapabilme (Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, yönetmelik gibi) ehliyetine sahiptir. Fakat bu işlemleri yaparken yasanın yerine geçerek suç ve ceza içeren hükümler koyamaz. “Kanunsuz suç ve ceza olmaz.” ilkesinin gereği olarak suçları tanımlama ve ceza hukuku yaptırımı koyma yetkisi, sadece TBMM'ye aittir.

##### Örf ve âdete dayanarak suç oluşturma ve ceza verme yasağı

Bir eylemin suç olarak kabul edilmesi ve buna dayanarak bir kimseye ceza verilebilmesi için eylemin ve cezanın ağırlığının kanunda açıkça düzenlenmiş olması gerekir. Dolayısıyla, örf ve âdete dayanarak, suç oluşturulamayacağı gibi bir cezaya da hükmolunamaz.

#### Kusursuz Ceza Olmaz İlkesi

Suçta sebebiyet veren eyleminin oluşmasında kişiye yüklenebilecek bir kusur yoksa ona ceza verilemeyeceğini ifade eden bir ilkedir. Kişinin kusurunun olmaması, kişinin eylemini suç olmaktan çıkarmaz; sadece o kişiye bu eyleminden dolayı ceza verilememesi sonucunu doğurur.

#### Cezaların Şahsiliği İlkesi

Cezaların şahsiliği ilkesi, sadece suçu işleyen kimsenin hukuki olarak cezalandırılması gerektiğini savunur. Bir kimsenin işlediği bir suç sebebiyle, onun bir yakını veya bambaşka bir insan cezalandırılmaz.

#### Ümanizm İlkesi

Bu ilke, suç işleyen insanın yeniden sosyalleştirilmesi ve toplumsal sorumluluğa sahip bir birey durumuna getirilerek topluma kazandırılmasını amaçlar.

#### Cezalandırmada Adalet ve Kanun Önünde Eşitlik İlkesi

Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur. Cezalandırmada eşitlik ise daha farklı bir kavramdır. Ceza kanununun uygulanmasında kişiler arasında; ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.

## Suçun Unsurları

### Suçun Maddi Unsuru

Maddi unsurlar, failin dış dünyaya yansıyan davranış biçimidir. Maddi unsurlar şunlardan oluşmaktadır:

**Fail:** Suçu işleyen kişidir.

**Mağdur:** Suç nedeniyle zarar gören kişidir.

**Fiil:** Suçun oluşmasında etkili insan eylemidir.

- **Hareket:** Yapma veya yapmama şeklinde ortaya çıkan tepkidir.
- **Netice:** Dış dünyada meydana gelen değişikliktir.
- **İlliyet bağı:** Suçun hareket neticesinde ortaya çıkmasıdır.

**Suçun Konusu:** Üzerinde suç işlenen kişi veya eşyalardır.

**Suçun Nitelikli Unsurları:** Suçun niteliğine göre cezanın indirilmesi veya artırılmasıdır.

### Suçun Manevi Unsuru (Kusurluluk)

↳ Hareketin ve ihmalin bilinçli ve iradi olmasını gerektiren manevi unsur kusurluluk olarak adlandırılır.

**Kast:** Suçu oluşturan bir eylemin işlenişini ve sonucunu birlikte istemek durumudur. Türk Ceza Kanunu'na göre kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleşmesidir.

**Taksir:** Hukuken hareketin isteyerek yapılması fakat neticenin öngörülmemesi ya da öngörülebilir olsa da istenilmemesidir. Çoğunlukla dikkatsizlik, tedbirsizlik, meslek ve sanatta acemilik biçimlerinde ortaya çıkar. Taksirli suçlarda kural olarak failin taksirinin derecesine göre ceza verilir. Örnek: Trafik kazaları, damdan kiremit düşmesi neticesinde birinin ölmesi vb.



## Vergi Hukuku

Devlet ve kişiler arasındaki; vergi hak ve ödevlerini, vergi tahsilini vergiye konu olan olayları düzenler.

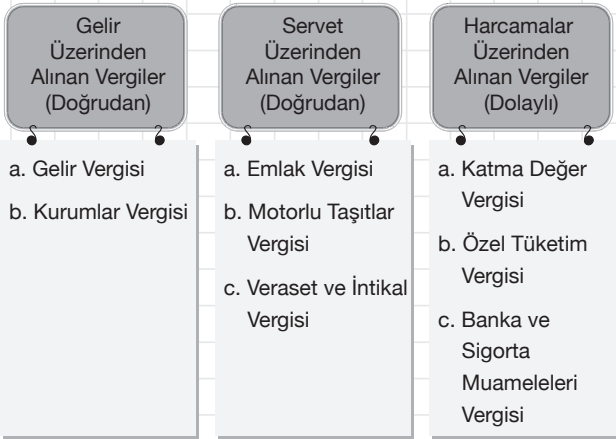
### Vergi hukukunun üç temel ilkesi vardır:

**Verginin Kanuniliği İlkesi:** Vergilerin kanunla konulması ve kaldırılması ve düzenlenmesidir.

**Verginin Genelliği İlkesi:** Din, ırk, sınıf, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın herkesin vergiye tabi olmasıdır.

**Vergide Adalet İlkesi:** Herkesin gücünün yettiği oranda vergi ödemekle yükümlü olmasıdır.

### VERGİLERİN SINIFLANDIRILMASI



#### a. Gerçek Kişiliğin Başlangıcı

Gerçek kişiler, insanlardır. Gerçek kişilik çocuğun **sağ ve tamamıyla doğduğu anda** başlar.

#### b. Gerçek Kişiliğin Sona Ermesi

Sağ olarak tamamıyla doğmakla başlayan kişilik, kişi sağ olduğu müddetçe devam eder, **ölüm, ölüm karinesi, birlikte ölüm karinesi** ve **gaiplik** ile de sona erer.

#### A. Hak Ehliyeti

Hak ehliyeti, **kişinin haklara ve borçlara sahip olabileme hâlidir.**

Hak ehliyeti; cenin **tam ve sağ doğmak koşuluyla ana rahmine düştüğü an başlar.**

Her insanın hak ehliyeti vardır. Buna göre bütün insanlar hukuk düzeninin sınırları içinde haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler.

#### B. Fiil Ehliyeti

Bir kimsenin, **kendi irade ve fiili ile lehine haklar edinebilmesi ve aleyhine borç yaratabilme gücüdür.** Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır. Buna göre, fiil ehliyetinin üç şartı bulunmaktadır.

##### Fiil ehliyetinin şartları:

- ↳ Ayırt etme (mümeyyiz) gücüne sahip olmak
- ↳ Ergin (reşit) olmak
- ↳ Kısıtlı (mahcur) olmamak

### Fiil Ehliyetine Göre Kişi Grupları

#### Tam Ehliyetli

- ↳ Ayırt etme gücüne sahip
- ↳ Ergin
- ↳ Kısıtlı olmayan kimseler

#### Sınırlı Ehliyetli

- ↳ Ayırt etme gücüne sahip
- ↳ Ergin
- ↳ Kısıtlı olmayan ancak kendine belli konularda **yasal danışman atanmış kimseler**

#### Sınırlı Ehliyetsiz

- ↳ Ayırt etme gücüne sahip, ancak ergin olmayan
- ↳ Ayırt etme gücüne sahip, ergin ancak **kısıtlı olan kimseler**

#### Tam Ehliyetsiz

- ↳ Ayırt etme gücü olmayanlar (Yaşın bir önemi yok)

